

σκοπός

σκοπός, ο, ουσ. [<αρχ. σκοπός]. **1.** οτιδήποτε έχει κανείς στο νου του για πραγματοποίηση, οτιδήποτε προτίθεται κανείς να κάνει, η επιδίωξη, ο στόχος, η πρόθεση: «σκοπός του είναι να περάσει στο πανεπιστήμιο || δεν έχει σκοπό να παντρευτεί». **2.** η μελωδία ενός μουσικού κομματιού, ενός τραγουδιού: «το τραγούδι είχε έναν παραπονιάρικο σκοπό». (Λαϊκό τραγούδι: με τη σειρά μου θα το πω, τώρα τις τσίλιες μου κρατώ, αυτοί τον πίνουνε κι εγώ σφυρίζω της μαστούρας το **σκοπό**). **3.** (στη γλώσσα του στρατού) ο φρουρός στρατιώτης: «ποιος είναι σκοπός μετά από σένα;». (Ακολουθούν 23 φρ.)·

- **αλλάζω σκοπό ή αλλάζω το σκοπό**, ενεργώ, συμπεριφέρομαι διαφορετικά από ό,τι προηγουμένως προς το καλό ή προς το κακό: «κοίτα ν' αλλάξεις σκοπό στη ζωή σου, γιατί έτσι όπως πας θα καταστραφείς». (Λαϊκό τραγούδι: μια με θέλεις μια με διώχνεις άλλο τώρα δε βαστώ, πάψε κόλπα να μου κάνεις πριν **αλλάξω το σκοπό**). Συνών. αλλάζω βιολί / αλλάζω δρόμο (α) / αλλάζω τακτική·

- **αντικειμενικός σκοπός**, η κύρια, η βασική επιδίωξη: «ο κάθε άνθρωπος έχει διαφορετικό αντικειμενικό σκοπό στη ζωή του. Άλλοι νοιάζονται για τα λεφτά κι άλλοι νοιάζονται για το πνεύμα»·

- **από σκοπού**, επίτηδες, σκόπιμα: «ό,τι είπε, το 'πε από σκοπού για να σε πληγώσει || ό,τι κι αν έκανε, το 'κανε από σκοπού για να σε προσβάλει». (Λαϊκό τραγούδι: **από σκοπού** το κάνουνε και κακοσυνζητούνε, μαζί μου σαν μιλήσουνε, αθώο θα με βρούμε)·

- **βάζω σκοπό να...**, βλ. φρ. **το βάζω σκοπό να(...)**·

- **δεν έχει σκοπό να...** ή **δεν το 'χει σκοπό να...**, δεν έχει την πρόθεση να..., δεν προβλέπεται να...: «ήρθε να με δει για λίγο και δεν έχει σκοπό να φύγει || απ' ό,τι ξέρω, δεν το 'χει σκοπό να σου επιστρέψει τα λεφτά που σου χρωστάει || άδικα σε τραβολογάει τόσα χρόνια, κοπέλα μου, γιατί δεν έχει σκοπό να σε παντρευτεί»·

- **δίνω σκοπό (σε κάποιον)**, βοηθώ, ενθαρρύνω κάποιον να επιτύχει στην επιδίωξή του: «όταν είσαι πελαγωγμένος, κανείς δε σου δίνει σκοπό». (Λαϊκό τραγούδι: ποιος θα μου κάνει κουράγιο να ζω, ποιος στη ζωή θα μου **δίνει σκοπό**, αν δεν έχω εσένα που τόσο αγαπώ)·

- **δίνω το σκοπό (σε κάποιον ή σε κάποιους)**, δίνω το ρυθμό για την εκτέλεση ενός μουσικού κομματιού, ενός τραγουδιού ή ενέργειας: «αρχικά ο δάσκαλος έδωσε το σκοπό, και οι μαθητές στη συνέχεια άρχισαν να τραγουδούν || οι εργάτες τεμπέλιαζαν, γιατί κανείς υποδείκνυε και δεν έδινε το σκοπό στο εργοτάξιο»·

- **είμαι σκοπός**, φρουρώ: «ποιος είναι σκοπός μετά από μένα;»·

- **επί σκοπόν!** στρατιωτικό παράγγελμα που καλεί τους στρατιώτες να σημαδέψουν το στόχο τους. Αν χρειαστεί να γίνει η βολή, το παράγγελμα είναι **πυρ(!)**·

- **έχω καλό σκοπό**, (για άντρες) προτίθεμαι να δώσω αίσιο τέλος σε έναν ερωτικό μου δεσμό, προτίθεμαι να παντρευτώ τη γυναίκα με την οποία έχω ερωτικό δεσμό: «επειδή έχω καλό σκοπό, ο πατέρας της μ' αφήνει να μπαينوβγαίνω στο σπίτι». (Λαϊκό τραγούδι: κι αν σ' αγάπησα, κουκλί μου, πώς να σου το πω, σε λατρεύω κι **έχω πάντα τον καλό σκοπό**)·

- **έχω πονηρό σκοπό**, (για άντρα) προτίθεμαι, σκοπεύω να εκμεταλλευτώ κάποια γυναίκα ερωτικά: «κατάλαβε πως είχα πονηρό σκοπό και δεν ήρθε στο ραντεβού μας»·

- **έχω σκοπό**, προτίθεμαι, σκοπεύω: «μόλις πάρω την άδειά μου, έχω σκοπό να πάω διακοπές στη Χαλκιδική»·

- **έχω σοβαρό σκοπό**, βλ. φρ. **έχω καλό σκοπό**·

- **έχω το σκοπό μου**, υπάρχει συγκεκριμένη πρόθεση, συγκεκριμένος λόγος που κάνω ή που θέλω να κάνω κάτι: «για να έρθει αυτός έτσι κουστουμαρισμένος στη δουλειά, σίγουρα έχει το σκοπό του». (Λαϊκό τραγούδι: **έχεις**

το σκοπό σου κι όλα αυτά που κάνεις, ή να φύγω θέλεις ή να με πεθάνεις)·

- κάθομαι σκοπός, βλ. φρ. είμαι σκοπός·

- **κάνω σκοπό** ή **κάνω σκοπό μου** (κάτι), επιδιώκω επίμονα να πετύχω κάτι καλό ή κακό: «έφυγε μικρός απ' το χωριό κι από τότε έκανε σκοπό να πετύχει στη ζωή του». (Τραγούδι: *στρατιώτη, αν θες τη μάχη να κερδίσεις, μια κοπελίτσα κοίτα ν' αγαπήσεις όποιος το γυρισμό **σκοπό δεν κάνει** στρατιώτη μου, τον πόλεμο τον χάνει*)·

- **με σκοπό**, με μόνη επιδίωξη, με πρόθεση: «ήρθε στο μπαράκι μας με σκοπό να μαλώσει». (Λαϊκό τραγούδι: *στην πλάκα στους Αέρηδες δυο ψευτοντερμπεντέρηδες καρτέρι μ' έχουν στήσει, με πρόγραμμα και **με σκοπό** απ' τα σένα π' αγαπώ να κόψω αλισβερίσι*)·

- **ο παλιός σκοπός**, μελωδία τραγουδιού παλαιότερης εποχής: «όταν πιάνω κάποιον παλιό σκοπό, πλημμυρίζει μέσα μου η νοσταλγία». (Λαϊκό τραγούδι: *για χατίρι σου, κυρά μου, ξαναρχίζω τα παλιά μου· το ξενύχτι πάλι το ποτό και καντάδες σε **παλιό σκοπό***)·

- **ο σκοπός αγιάζει τα μέσα**, για την πραγματοποίηση ενός σκοπού, επιτρέπεται κάθε ενέργεια ακόμη και αθέμιτη. Πολλές φορές, λέγεται και ως δικαιολογία από το άτομο εκείνο που για την πραγματοποίηση του σκοπού του χρησιμοποίησε αθέμιτα μέσα·

- **ο σκοπός είναι να...**, η κύρια επιδίωξη, η κύρια πρόθεση είναι να..., κύριο μέλημά μας είναι να...: «ο σκοπός είναι να μπορέσουμε να βρούμε έναν χρηματοδότη, αν θέλουμε να στήσουμε τη δουλειά || ο σκοπός είναι να μπορέσουμε να φέρουμε τον τάδε τραγουδιστή στο χορό μας, αν θέλουμε να 'χουμε επιτυχία»·

- **στον ίδιο σκοπό** ή **στον ίδιο το σκοπό**, λέγεται για τη μηχανική και μονότονη επανάληψη των ίδιων καθημερινών πραγμάτων χωρίς την παραμικρή πρωτοτυπία, πράγμα που δημιουργεί πλήξη και ανία: «βαρέθηκα να ζω τόσα χρόνια στον ίδιο το σκοπό». (Λαϊκό τραγούδι: *ξημερώνει και βραδιάζει πάντα **στον ίδιο το σκοπό**· φέρτε μου να πω το ακριβότερο ποτό· εγώ πληρώνω τα μάτια π' αγαπώ*)·

- **το βάζω σκοπό να...**, επιδιώκω επίμονα να επιτύχω κάτι, καλό ή κακό: «το 'βαλα σκοπό να πάρω φέτος το πτυχίο μου, γι' αυτό δε σηκώνω κεφάλι απ' το βιβλίο || απ' τη μέρα που τον κατηγορήσες στο διευθυντή του, το 'βαλε σκοπό να σε καταστρέψει». Πολλές φορές, για περισσότερη έμφαση, μετά το σκοπό ακολουθεί το *της ζωής μου*·

- **χορεύω στο δικό του (το) σκοπό**, ενεργώ σύμφωνα με τις εκάστοτε επιθυμίες του: «έχουμε πολύ αυστηρό διευθυντή στο εργοστάσιο που δουλεύω και βαρέθηκα να χορεύω στο δικό του το σκοπό»·